

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการกำหนดนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยในมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย 2) สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีของนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยในมหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศ 3) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายของการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ได้กำหนดวิธีการวิจัย ประกอบด้วย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยจึงมีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1.สภาพของนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย ประกอบด้วย รูปแบบการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย และประเภทของนโยบายการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย

2.แนวปฏิบัติที่ดีของนโยบายของการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศ ประกอบด้วย ส่วนประกอบของนโยบายการจัดการข้อมูลในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

3.แนวทางการกำหนดนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย ประกอบด้วย วิธีการกำหนดนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิด

โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ เอกสาร เว็บไซต์ ฐานข้อมูล งานวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลวิจัย ผลการวิจัย และนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัย โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และการสัมภาษณ์ออนไลน์ผู้รับผิดชอบด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิด

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีของนโยบายของการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศ ใช้แบบบันทึกข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจาก เอกสารและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศ วัตถุประสงค์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์การจัดการข้อมูลวิจัยและผลงานวิจัยที่เผยแพร่ในมหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศ ใช้เกณฑ์การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการแยกแยะเนื้อหาตามหมวดหมู่และการวิเคราะห์เนื้อหาที่สอดคล้องกัน และใช้เกณฑ์การเลือกมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักรที่เป็นสมาชิก

ของ JISC (Joint Information Systems Committee) ที่มีนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยและมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่เป็นสมาชิกของ Research Data Alliance เช่น มหาวิทยาลัยเปิดในต่างประเทศจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเปิดแห่งสหราชอาณาจักร มหาวิทยาลัย New South Wales (UNSW) มหาวิทยาลัย Strathclyde, มหาวิทยาลัย Glasgow (USG), LEARN RDM Project, University of Vienna, มหาวิทยาลัย Pretoria แอฟริกาใต้ และมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร จำนวน 80 แห่ง มาใช้เป็นกรอบในการร่างนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย

ขั้นตอนที่ 3 ร่างนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยและจัดประชุมกลุ่ม (focus group) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการประชุมกลุ่มและเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ที่ได้จากการบูรณาการข้อมูลผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 จากการสำรวจรูปแบบและประเภทของนโยบายการจัดการเก็บและเผยแพร่ข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย และส่วนประกอบที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัย มาเสนอร่างแนวทางการกำหนดนโยบายของการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารและบริหารงานวิจัยจำนวน 10 คน การจัดสัมมนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการข้อมูลวิจัยและการเข้าถึงข้อมูลแบบเสรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการข้อมูลวิจัยและการจัดการศึกษาทางไกล จำนวน 10 คน ในวันที่ 14 ธันวาคม 2560 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและสังเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมระดมสมอง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบประเมินมาแจกแจงความถี่ ค่าความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม และหาค่าร้อยละของแต่ละความเห็น หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแล้วนำเสนอรายงานวิจัย และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายการกำหนดนโยบายของการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) ออกเป็น 2 ส่วน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่

1.1 ผู้รับผิดชอบด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิด จำนวน 8 แห่ง ที่เป็นสมาชิกของสมาคมมหาวิทยาลัยเปิดแห่งอาเซียน แห่งละ 2 คน (ได้แก่ หัวหน้างานวิเทศสัมพันธ์หรือผู้แทนและหัวหน้าหน่วยงานวิจัยหรือผู้แทน) รวมจำนวน 16 คน ดังนี้

ประเทศ	มหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย
ไทย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มาเลเซีย	Open University Malasia
จีน	Shanghai Open University
ญี่ปุ่น	The Open University of Japan
ไต้หวัน	Open university of Kaohsiung
ฟิลิปปินส์	University of the Phillippines Open University
เกาหลี	Korea National Open University
อินโดนีเซีย	Universitas Terbuka

โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชียที่เป็นสมาชิกประเภท full members ของ Asian Association of Open Universities ที่มีการก่อตั้งมากกว่า 10 ปีและมีความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูลจากการวิเคราะห์ เอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจร่างนโยบายเพื่อการประชุมกลุ่ม

โดยมีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อพิจารณาความถูกต้องของขอบเขตเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา และความชัดเจนของคำถามแต่ละข้อ ก่อนที่จะนำไปใช้งานจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การสังเคราะห์เอกสารจากตำรา หนังสือ เอกสาร เว็บไซต์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 การเก็บข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลและการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยในมหาวิทยาลัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบกลุ่มข้อมูล
- 3.3 การเก็บข้อมูลโดยนำเอาข้อมูลจากการทำแบบสัมภาษณ์ออนไลน์มาใช้ในการประชุมกลุ่ม
- 3.4 การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มมาพัฒนาแนวทางการกำหนดนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยในเอเชีย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการจัดระเบียบข้อมูล การแสดงข้อมูล และการหาข้อสรุป การตีความข้อมูลและอธิบายข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็นข้อค้นพบด้านนโยบายการจัดการข้อมูลวิจัยของมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการเตรียมและจัดระเบียบทางกายภาพของข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งส่วนของการจดบันทึกและการถอดเทปที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเรียงเรียงและจัดพิมพ์ไว้ด้วยโปรแกรม Microsoft Wordให้อ่านเข้าใจง่ายแต่ยังคงรักษาเนื้อความเดิม การจัดเก็บรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทำอย่างเป็นระบบด้วยการจัดแยกเป็นแฟ้มข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ภายในแฟ้มข้อมูลจะเป็นแฟ้มย่อยของรายละเอียดการให้สัมภาษณ์และไฟล์เสียงของผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย ทำการสำรองข้อมูลไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและฮาร์ดดิสก์ภายนอกอีกจำนวน 1 ชุด และแยกสถานที่จัดเก็บเพื่อความปลอดภัยของข้อมูล ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับและทำการสำรองข้อมูลทุกครั้งที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อป้องกันการสูญหาย

4.2 ขั้นตอนการจัดระเบียบเนื้อหาของข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรม Microsoft Word ในการวิเคราะห์เนื้อหา ทำการอ่านบททวนเพื่อหาข้อความหรือเรื่องที่มีความหมายตรงกับประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์หรือตรงกับคำถามในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการกำหนดคำสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์จำแนกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อวิเคราะห์และจัดกลุ่มให้กับคำและข้อความ สำหรับคำหรือข้อความที่มีลักษณะเดียวกันก็จะนำมาจัดกลุ่มไว้ด้วยกัน และทำเป็นกลุ่มสรุปอีกครั้งพร้อมอ่านบททวนการจัดกลุ่ม

4.3 ขั้นตอนการแสดงผลข้อมูล

เมื่อได้ทำการทบทวนข้อมูลจากการจัดกลุ่มแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบในตารางด้วยโปรแกรม Microsoft Word อีกครั้งเพื่อให้สะดวกในการอ่านทำความเข้าใจ เมื่อได้ข้อมูลครบตามจำนวนข้อคำถามและประเด็นในการวิจัยแล้วก็นำมาสรุปเป็นใจความสำคัญเพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อความต่อไป

4.4 ขั้นตอนการสรุปตีความ

นำข้อมูลที่จัดกลุ่มแล้วมาพัฒนาเป็นข้อความสำคัญ ทำการตีความ และให้ความหมายจากข้อมูล นำเสนอในรูปแบบการบรรยายหรือข้อค้นพบ จากนั้นจึงนำข้อค้นพบจากการวิเคราะห์มาอภิปรายเป็นเรื่องราวที่มีความเชื่อมโยงกัน หาข้อสรุป และอธิบายข้อมูลต่อไป

